

DIAGNOZA UZASADNIAJĄCA POTRZEBĘ REALIZACJI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU PRZEZ
UCZNIÓW ZAWODOWEJ SZKOŁY SPECJALNEGO OŚRODKA SZKOLNO-WYCHOWAWCZEGO W
TORUNIU

Projekt KPOP LEWIATAN w ramach poddziałania 10.2.3. WKP:

„PRAKTYCZNE UMIEJETNOŚCI ZAWODOWE PRZEPUSTKĄ DO DOBREJ PRACY”

1.	Nazwa szkoły:	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka 87 – 100 Toruń, ul. Żwirki i Wigury 15 i 21 tel./fax. (56) 654 – 47 – 78 e-mail: sosw_osrodek@wp.pl www.sosw.torun.pl	
2.	Liczba uczniów w szkole:	2015-2016 – 152 2015-2014 – 171 2014-2013 - 155	
3.	Wykaz zawodów w danej szkole:	Kucharz Cukiernik Krawiec Fryzjer Stolarz Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej Monter zabudowy i robót wykończeniowych budownictwie Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	
4.	Liczba uczniów w danym zawodzie ogółem oraz w podziale na oddziały:	Ogółem:	Ogółem: Kucharz - 34 Cukiernik - 31 Krawiec - 7 Fryzjer - 17 Stolarz - 11 Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej - 25 Monter zabudowy i robót wykończeniowych budownictwie - 21 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych – 6
		W podziale na oddziały: Klasy I	Kucharz - 11 Cukiernik - 7 Krawiec - 2 Fryzjer - 5 Stolarz - 4

			Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej - 11 Monter zabudowy i robót wykończeniowych budownictwie - 5 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych – 3		
		W podziale na oddziały:	Kucharz - 11 Cukiernik - 14 Krawiec - 0 Fryzjer - 4 Stolarz - 3 Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej - 6 Monter zabudowy i robót wykończeniowych budownictwie - 11 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych – 3		
		Klasy II			
		W podziale na oddziały:	Kucharz - 12 Cukiernik - 10 Krawiec - 5 Fryzjer - 8 Stolarz - 4 Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej - 8 Monter zabudowy i robót wykończeniowych budownictwie - 5 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych – 0		
		Klasy III			
5.	Informacja o organizowanych do tej pory przez szkołę praktykach i stażach w ramach realizacji podstawy programowej:	<p>W ramach realizacji podstawy programowej prowadzone są zajęcia z praktycznej nauki zawodu z poszczególnych zawodów na terenie szkoły, w Centrum Kształcenia Praktycznego oraz w zakładach pracy.</p> <p>W zawodzie Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej praktyki realizowane są na terenie pracowni szkolnej oraz w Hotelach: Copernicus, Merkury, Bulwar, Gotyk, Hotelik Centrum, w Fundacji „Daj Szansę” i Domu Pomocy Społecznej na Wrzosach w Toruniu. Zawód kucharz realizuje praktyki w szkolnych pracowniach kucharskich, w części gastronomicznej Internatu SOSW, w kuchni internatu Zespołu Szkół Spożywczych oraz kuchni - Domu Pielgrzyma. Praktyki w zawodach: cukiernik, fryzjer, krawiec realizowane są w pracowniach szkolnych na terenie SOSW. Młodzież kształcąca się w zawodach: monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, stolarz praktyki realizują w CKP, natomiast monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie w CKP i na terenie SOSW.</p>			
6.	Liczba uczniów przystępujących do egzaminu w danym zawodzie:	Zawód	2015	2014	2013
		Kucharz	5	0	0
		Cukiernik	6	0	0
		Krawiec	0	0	0
		Fryzjer	6	0	0
		Stolarz	2	0	0
		Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	2	0	0

		Monter zabudowy i robót wykończeniowych budownictwie B.05 B.06 B.07	8 3 4	5 5	8
		Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych B.08 B.09		3	0
7.	Procent zdawalności w danym zawodzie:	Zawód	2015	2014	2013
		Kucharz - egzamin pisemny - egzamin praktyczny	40% 100%	-	-
		Cukiernik - egzamin pisemny - egzamin praktyczny	100% 100%	-	-
		Krawiec	-	-	-
		Fryzjer - egzamin pisemny - egzamin praktyczny	83,3% 66,7%	-	-
		Stolarz - egzamin pisemny - egzamin praktyczny	0% 50%	-	-
		Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej - egzamin pisemny - egzamin praktyczny	100% 100%	-	-
		Monter zabudowy i robót wykończeniowych budownictwie B.05 - egzamin pisemny - egzamin praktyczny B.06 - egzamin pisemny - egzamin praktyczny B.07 - egzamin pisemny - egzamin praktyczny	25% 75% 66,7% 100% 100% 100%	20% 20% 40% 100%	37,5% 25% - - - -
		Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych B.08 - egzamin pisemny - egzamin praktyczny B.09 - egzamin pisemny - egzamin praktyczny	- - 0 100%	0 100%	- - - -

8.	Opis ścieżki zawodowej absolwenta	zgodnie z załączoną tabelą
----	--	----------------------------

9. Krótka charakterystyka otoczenia społeczno – gospodarczego – analiza sytuacji na lokalnym i regionalnym rynku pracy:

Gastronomia w obszarze której pracuje kucharz jest branżą usługową. Według prowadzonych analiz rynek gastronomiczny jest wciąż rozwijającym się kierunkiem, który w Polsce w dalszym ciągu nie jest nasycony. Ilość zakładów gastronomicznych jest kilkakrotnie niższa, niż w innych krajach europejskich, co daje powody by sądzić, że wciąż przybywać będzie miejsc pracy dla kucharzy. Tym bardziej, że od lat coraz częściej spożywa się posiłki poza domem i korzysta z usług gastronomicznych nawet z okazji dotychczas bardzo rodzinnych uroczystości i świąt. Z badań opinii publicznej, przeprowadzonych przez TNS OBOP, opublikowanych w raporcie „Zawód kucharza w oczach Polaków” wynika, że prawie trzy czwarte Polaków uważa zawód kucharza za atrakcyjny, tyle samo postrzega go jako dający duże możliwości rozwoju i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Prawie 16 % uważa, że zawód kucharza jest gwarancją wysokiego wynagrodzenia (źródło: www.praca.wp.pl). Popularności zawodu sprzyja fakt, że wielu kucharzy stało się postaciami medialnymi, a inną przyczyną jest możliwość zatrudnienia na rynku europejskim.

Kompetencje zawodowe kucharza to odpowiednia wiedza, określone umiejętności oraz właściwa postawa. Poza określonym rodzajem wiedzy w danej dziedzinie i konkretnymi umiejętnościami zawodowymi trzeba również zachowywać się w sposób świadczący o zrozumieniu pełnionej roli zawodowej. Wszystkie te rzeczy pozwalają na wypełnianie obowiązków zawodowych na odpowiednim poziomie. Im kompetencje są większe, a ich poziom wyższy, tym dana osoba jest większym fachowcem, a jej praca jest lepiej oceniana. Osoby, które wykonują zawód kucharza, aby sprawnie wywiązywać się z zadań zawodowych, poza formalnymi wymaganiami kwalifikacyjnymi powinny jeszcze charakteryzować się co najmniej czterema kompetencjami tj.: dbałość o nawiązywanie kontaktów i utrzymywanie dobrych relacji oraz przekazywanie wiedzy i doświadczenia przez współpracę w rozwiązywaniu problemów z korzyścią dla wszystkich. Istotne jest dostrzeganie współpracowników potrzebujących pomocy i zapewnienie im oczekiwanego wsparcia, sprawność motoryczna, komunikacja interpersonalna. Ważnym czynnikiem jest również przekazywanie konkretnych informacji w sposób zrozumiały dla innych oraz przystępne wyjaśnienie skomplikowanych, specjalistycznych kwestii. Należy pamiętać o przekazywaniu najważniejszych zagadnień i sprawdzić, czy rozmówca rozumie komunikat, dostosowywać styl wypowiedzi do odbiorcy. Ważne, aby być otwartym na innych, albowiem pozytywne nastawienie i miłe traktowanie innych ludzi, okazywanie chęci ich zrozumienia jest niezwykle istotne w pracy zawodowej.

Wyszczególnienie	Bezrobotni zarejestrowani w okresie ogółem	Bezrobotni według stanu na koniec okresu	Osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ogółem	Osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki na koniec okresu	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej ogółem	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej na koniec okresu
Pierwsza połowa 2015	1950	3179	96	29	594	91
2014	2561	2312	110	37	737	32
2013	2828	2257	150	63	630	10

W 2013 roku na jedną ofertę pracy przypadało 4.4 bezrobotnych zarejestrowanych w tym okresie. W roku 2012 na jedną ofertę przypadało 4,6 bezrobotnych. Większa liczba nowych rejestracji bezrobotnych niż zgłoszonych wolnych miejsc pracy lub aktywizacji zawodowej spowodowała, że w latach 2010-2014 zawód ten został sklasyfikowany jako zawód nadwyżkowy, tzn. taki na który na rynku pracy istnieje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie

Cukiernictwo to profesja, która wymaga odpowiedniego przygotowania do wykonywania zadań zawodowych. Rynek pracy poszukuje ludzi, którzy posiadaliby właściwe kwalifikacje nabyte w toku kształcenia zawodowego. Cukiernictwo przemysłowe wiąże się z posiadaniem wiedzy i umiejętności na temat obsługi maszyn i urządzeń. Pamiętajmy jednak, iż cukiernictwo to przede wszystkim praca rzemieślnicza. Potrzebny jest zatem pracownik, który z zaangażowaniem i fachowością wykonywałby swoją pracę. Analiza internetowych ofert pracy, prowadzona w oparciu o portal *pracuj.pl* wykazała, że na rynku pracy poszukiwani są wykwalifikowani cukiernicy ze znajomością tradycyjnych metod produkcji wyrobów cukierniczych oraz nowoczesnych trendów.

Kompetencje zawodowe cukiernika to odpowiednia wiedza, określone umiejętności oraz właściwa postawa. Poza określonym rodzajem wiedzy w danej dziedzinie i konkretnymi umiejętnościami zawodowymi trzeba również zachowywać się w sposób świadczący o zrozumieniu pełnionej roli zawodowej. Wszystkie te rzeczy pozwalają na wypełnianie obowiązków zawodowych na odpowiednim poziomie. Im kompetencje pracownika są większe, a ich poziom wyższy, tym dana osoba jest większym fachowcem, a jej praca jest lepiej oceniana.

Osoby, które wykonują zawód cukiernika, aby sprawnie wywiązywać się z zadań zawodowych poza formalnymi wymaganiami kwalifikacyjnymi powinny jeszcze charakteryzować się co najmniej czterema kompetencjami: sprawnością motoryczną, współpracę w grupie, podzielnością uwagi oraz sumiennością w dążeniu do rezultatów.

ANALIZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY

BEZROBOTNI ORAZ WOLNE MIEJSCA PRACY I MIEJSCA AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ W ZAWODZIE **CUKIERNIK** W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO – POMORSKIM W LATACH 2011 – 2015 (I półrocze)

Wyszczególnienie	Bezrobotni zarejestrowani w okresie ogółem	Bezrobotni według stanu na koniec okresu	Osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ogółem	Osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki na koniec okresu	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej ogółem	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej na koniec okresu
2015	534	822	41	5	99	9
2014	1242	970	128	48	158	6
2013	1339	1190	116	66	92	0

W pierwszym półroczu 2015 r. na jedną ofertę pracy przypadało 5,4 bezrobotnych zarejestrowanych w tym okresie. W roku 2014 roku na jedną ofertę pracy przypadało 7,9 bezrobotnych, w 2013 roku przypadało 14,5. Porównując dane z pierwszego półrocza 2015 roku z wcześniejszymi latami można zauważyć poprawę na rynku pracy wśród osób szukających pracy w tym zawodzie. Liczba osób przypadających na jedną ofertę pracy spadła o 2,5 w stosunku do ubiegłego roku tj. 2014.

Większa liczba nowych rejestracji bezrobotnych niż zgłoszonych wolnych miejsc pracy lub aktywizacji zawodowej spowodowała, że w latach 2010-2014 roku zawód ten został 3 sklasyfikowany jako zawód nadwyżkowy, tzn. taki, na który na rynku pracy istnieje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Fryzjerstwo to zawód, który w Polsce rozwija się nieustannie stale podnosząc poziom oferowanych usług. Nowe technologie, ewoluujący rynek mody, wzrastająca potrzeba społeczna dbania o wygląd wpływają na zmianę oczekiwań wśród nabywców usług, czyli wśród klientów. Fryzjerzy należą do grupy poszukiwanych pracowników, albowiem rynek pracy oczekuje na profesjonalnych fryzjerów, których zaangażowanie przyczyni się do podniesienia obrotów firmy usługowej.

Analiza ofert pracy z portali internetowych i tytułów prasowych wskazuje na potrzebę zatrudniania fryzjerów przez pracodawców, którzy poszukują personelu o kwalifikacjach zawodowych na wysokim poziomie. Najwięcej ofert z zakresu fryzjerstwa kierowanych jest do osób, niezależnie od płci, wykonujących profesjonalnie zabiegi fryzjerskie.

ANALIZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY

BEZROBOTNI ORAZ WOLNE MIEJSCA PRACY I MIEJSCA AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ W ZAWODZIE FRYZJER W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO – POMORSKIM W LATACH 2010 – 2012

Wyszczególnienie	Bezrobotni zarejestrowani w okresie ogółem	Bezrobotni według stanu na koniec okresu	Osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ogółem	Osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki na koniec okresu	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej ogółem	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej na koniec okresu
2012	1826	1516	402	206	329	13
2011	1607	1273	368	177	271	8

W 2012 roku na jedną ofertę pracy przypadało 5,5 osoby bezrobotnej zarejestrowanej w okresie. W 2011 roku na jedną ofertę pracy przypadało 5,9 osoby bezrobotnej zarejestrowanej w okresie. W województwie kujawsko – pomorskim w 2012 i 2011 roku zawód fryzjer został sklasyfikowany jako zawód nadwyżkowy, tzn. taki na który na rynku pracy istnieje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

WYNIKI BADAŃ PRACODAWCÓW

Badani pracodawcy deklaruje zatrudnienie 1 fryzjera (zatrudnienie subsydiowane Bydgoszcz, powód – rozwój firmy) w 2012 roku, natomiast mieli w planach zwolnienie 1 osoby. W 2011 roku planowano zatrudnić 3 osoby w zawodzie fryzjer:

- 2 na terenie Bydgoszczy, jedną z powodu wzrostu popytu na usługi drugą z powodu reorganizacji działalności firmy;
- na terenie powiatu toruńskiego planowano zatrudnienie 1 osoby w związku z rozwojem firmy.

W 2011 roku nie pojawiły się plany zwolnienia osób w zawodzie fryzjer.

Pracodawcy najczęściej oczekiwali od kandydatów co najmniej dwuletniego doświadczenia zawodowego.

Pracodawcy oczekiwali od kandydatów określonych cech indywidualnych: staranności wykonywania pracy, samodzielności, obowiązkowości, gotowość do podnoszenia kwalifikacji, szybkość uczenia się, radzenia sobie ze stresującymi sytuacjami, umiejętności pracy zespołowej, ambicji, dobrej organizacja pracy własnej, komunikatywności.

„Barometr zawodów” jest prognozą zapotrzebowania na pracowników w danym okresie, np. w 2016 roku. Badanie do opracowania aktualnego barometru zostało przeprowadzone przez ekspertów na przełomie III i IV kwartału 2015 r. Zgodnie z oszacowaną prognozą zawód kucharz znajduje się w grupie nadwyżkowej, zawód cukiernik znajduje się w grupie zrównoważonej, a zawód fryzjer w grupie deficytowej.

Pomimo, że w latach 2010-2014 powyżej wskazane zawody zostały sklasyfikowane jako zawody nadwyżkowe tzn. takie, na które na rynku pracy istnieje mniejsze zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie uznajemy, że wybór odpowiedniego zawodu w Zasadniczej Szkole Zawodowej oraz ukierunkowanie prozawodowe ma dla osoby niepełnosprawnej decydujące znaczenie. Wybór ten stanowi ważny element kształtujący

obraz przyszłości młodego człowieka, często decydujący o "dobrym starcie" w dorosłe życie, daje on możliwość kontynuowania nauki na wyższych szczeblach edukacji. Z danych przedstawionych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu wynika, że w zawodzie kucharz w I połowie 2015 roku odnotowano tylko 594 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej ogółem.

W zawodzie cukiernik wolnych miejsc było 99, a więc ilość bezrobotnych była 4 krotnie mniejsza. Natomiast w zawodzie fryzjer brak jest szczegółowych danych na powyżej wymieniony rok.

Dzięki właściwemu wyborowi, uczestnik zawodowego systemu kształcenia specjalnego znajduje możliwość rozwijania własnych umiejętności i zdolności oraz otrzymuje możliwość zdobycia kompetencji zawodowych niezbędnych na współczesnym rynku pracy.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że osoba z niepełnosprawnością umysłową podobnie jak osoby sprawne podejmuje rozmaite życiowe przedsięwzięcia. Jedną z ważnych sfer funkcjonowania każdego z nas jest odnalezienie własnego miejsca w obszarze pracy zawodowej. Uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia to jeden z kluczowych czynników rehabilitacji zawodowej i aktywizowania osób z niepełnosprawnością umysłową.

Uczniowie kształcący się w zawodach kucharz, cukiernik i fryzjer odbywający praktyki zawodowe w pracowniach szkolnych, jak i zakładach pracy mają możliwości zapoznania się ze specyfiką pracy w firmach gastronomicznych i usługowych. Uczniowie ZSZ realizują praktyki w ilości 10 godzin tygodniowo. Jest to zbyt krótki czas, aby w pełni poznać rzeczywiste warunki pracy oraz wejść w bliższy kontakt z innymi pracownikami. Fakt ten powoduje, że nie mają szansy poczuć się pracownikami w interakcji z pracodawcą. Dlatego też, ważne jest danie im możliwości uczestnictwa w dodatkowych praktykach zawodowych i stażach w zakładach pracy.

10.	Liczba uczniów w ramach zawodu, która ma zostać skierowana na praktykę lub staż zawodowy:	<p>Zawody: Kucharz: 4 uczniów Cukiernik: 3 uczniów Fryzjer: 3 uczniów Razem: 10 uczniów Grupa docelowa projektu została wyłoniona spośród uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Toruniu na podstawie analizy dokumentacji szkolnej, diagnozy zawartej w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych, bezpośrednich rozmów z uczniami oraz opinii psychologa i pedagoga szkolnego.</p>
11.	Opis potrzeb, barier i oczekiwań uczniów:	<p>ZAGROŻENIA/BARIERY:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) niski poziom umiejętności zawodowych wynikający z upośledzenia umysłowego, b) wolniejsze tempo pracy, c) bariery wynikające z braku umiejętności czytania ze zrozumieniem, d) problemy zdrowotne, e) trudności z dostosowaniem się do zasad panujących w miejscu pracy,

- f) labilność emocjonalna,
- g) reakcje nieadekwatne do bodźca,
- h) trudności z artykulacją swoich potrzeb,
- i) brak wiary we własne możliwości,
- j) niski poziom motywacji,
- k) zwiększony poziom lęku społecznego, przy napotkanych trudnościach szybkie zniechęcanie się,
- l) bariera ze strony pracodawcy ze zrozumieniem indywidualnego podejścia do uczestnika,
- m) pokrycie kosztów dotyczących dojazdu na praktyki poza miejscem zamieszkania,
- n) brak możliwości doświadczenia realnych warunków pracy może zaowocować izolacją społeczną i wycofaniem się z życia zawodowego.

KORZYŚCI ZE STAŻU/PRAKTYK:

- a) podniesienie u uczniów umiejętności zawodowych,
- b) utrwalenie wiedzy koniecznej do zdania egzaminu kwalifikacyjnego w danym zawodzie,
- c) umożliwienie rozwijania umiejętności samokształcenia,
- d) wyrobienie nawyku dbałości o klienta i swoje miejsce pracy,
- e) zapoznanie się z najnowocześniejszymi technologiami gastronomicznymi w praktyce,
- f) poznanie relacji pracodawca - pracownik, pracownik-pracownik oraz poznanie funkcjonowania firmy i zasad w niej panujących, warunków jakie należy spełnić aby pracować na danym stanowisku,
- g) rozwijanie umiejętności komunikacji, odpowiedniego zachowania zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi,
- h) pozwolą na wypracowanie umiejętności pracy w zespole,
- i) wpłyną na nawiązanie nowych kontaktów społecznych,
- j) pozwolą na naukę radzenia sobie w trudnych sytuacjach, np. z trudnym klientem.

Szansą na rozwój zawodowy uczniów jest udział w dodatkowych praktykach i stażach, które poszerzą ich kompetencje. Będą one również stanowiły dopełnienie wiadomości zdobytych przez uczniów podczas zajęć zawodowych w naszej placówce. Pozwolą na poznanie nowego zakładu oraz specyfiki pracy w wybranym przez nich zawodzie poza szkołą. Możliwość uczestnictwa w projekcie zaowocuje nie tylko zdobyciem nowych umiejętności przez naszych uczniów, podniesie również ich samoocenę, umocni wiarę we własne możliwości.

Ze względu na niepełnosprawność intelektualną oraz deficyty rozwojowe naszych uczniów uczestnictwo w

		projekcie jest zasadne i stwarza większą szansę na pozyskanie przez nich miejsc pracy.
--	--	--